

УДК 330.675

Чернишов М. О., аспірант,  
Левченко В. П., науковий керівник, д.е.н., професор  
Київський національний університет технологій  
та дизайну

## **ВИКОРИСТАННЯ П'ЯТИПЕЛЮСТКОВОЇ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ БАНКУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ**

Теза присвячено дослідженню та аналізу особливостей системи управління безпекою банківських установ в умовах посилення вимог до фінансової безпеки.

Автори пропонують, як інноваційний підхід для оцінки та управління ризиками, п'ятипелюсткову модель, яка складається з п'яти основних компонентів (пелюсток): економічна, правова, технологічна, організаційна та інформаційна безпека. Кожен з компонентів докладно проаналізовано, а також висвітлено їхній взаємозв'язок у забезпеченні стійкості та захищеності банківської діяльності. У роботі розроблені методичні рекомендації щодо практичного застосування п'ятипелюсткової моделі для покращення системи управління фінансовою безпекою банків.

Криза в економіці України та повномасштабна війна з росією негативно вплинули на банківську систему країни. В результаті погіршується економічна безпека країни, серйозно підривається фінансова безпека окремих комерційних банків і банківської системи загалом, що зумовлює необхідність пошуку нових способів управління фінансовою стійкістю і фінансовою безпекою банківської системи. У зв'язку з цим дедалі актуальнішою стає проблема аналізу наявних моделей оцінювання фінансової безпеки банків і банківської системи та розроблення нових методів і моделей з урахуванням кризових явищ у національній економіці та наслідків гібридної війни. Тому забезпечення безпеки банків має першорядне значення. Оскільки банківська система є важливим компонентом фінансової системи, питання фінансової безпеки банків сьогодні є одним із найпріоритетніших.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що проблематика фінансової безпеки банківської системи є актуальним питанням у багатьох науковців, таких як: О. І. Барановський, О. Б. Васильчишин, В. В. Вудвуд, В. А. Гамза, Я. В. Стельмах, Ю. А. Глущенко, Є. Ю. Руденко, Є. Ю. Мордань, К. В. Діденко, Я. І. Кравченко, Л. А. Приступа, В. В. Коваль, Г. А. Кришталь та багато інших. Проте, незважаючи на велику кількість наукових праць, присвячених банківській безпеці, питання аналізу рівня фінансової безпеки банків і банківської системи у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі

ще недостатньо розроблено, оскільки відсутній єдиний вектор підходу до дослідження безпеки банківської діяльності та її основних складових.

Більшість наукових праць [1; 3; 4; 6] і дослідницьких розробок присвячено аналізу економічної безпеки ширшої економічної категорії, а саме банків і банківської системи в цілому. Однак, на наш погляд, виходячи з базових характеристик банків як фінансових посередників і фінансових підприємств, основною метою яких є отримання прибутку, головним стовпом банківської безпеки має бути фінансовий, а не економічний. Це пов'язано з тим, що підприємства є компонентами економічної системи та не є частиною будь-якої іншої централізованої підсистеми.

Тому ми вважаємо, що наукові дослідження в галузі банківської безпеки мають бути обмежені аналізом безпеки банківської діяльності. Виходячи з цієї позиції, метою цієї роботи є аналіз наявних методів, моделей і підходів до оцінки безпеки банків і банківської системи та вироблення методичних і практичних рекомендацій щодо їх удосконалення на основі вивчення наслідків кризи, гібридної війни та воєнного стану в Україні.

Запропонована п'ятипелюсткова модель управління фінансовою безпекою банку є концептуальним підходом, що допомагає банкам структурувати та інтегрувати основні складові їх фінансової безпеки. Вона включає п'ять основних елементів («пелюсток»), які мають забезпечувати цілісну фінансову безпеку банківської установи, а саме: фінансовий аналіз, контроль ризиків, правове забезпечення, інформаційна безпека та стратегічне планування.

Всі п'ять елементів моделі є взаємозалежними. Взаємодія елементів п'ятипелюсткової моделі управління фінансовою безпекою банку є основою для досягнення комплексного захисту від ризиків та забезпечення стійкості банку. Кожен елемент цієї моделі посилює інші, забезпечуючи скоординоване управління фінансовою безпекою в цілому. Таким чином, п'ятипелюсткова модель дає змогу банкам успішно адаптуватися до зовнішніх викликів і зміцнити свою фінансову безпеку, зберігаючи надійність, що важливо для підтримки довіри клієнтів та ефективності роботи банківських установ.

Роблячи висновки, можна відзначити, що для удосконалення системи управління фінансовою безпекою банків України рекомендується використовувати запропоновану авторами п'ятипелюсткову комплексну модель. Ця модель передбачає кількісну та якісну оцінку поточного економічного стану банку, ідентифікацію критичних моментів фінансового стану та прогнозування майбутньої діяльності відповідно до стратегії розвитку, враховуючи потенційні шоки, що дозволить побудувати надійну та стабільну роботу банків в умовах дестабілізації економіки та воєнного стану в Україні.

Результати проведеного дослідження є актуальним доповненням до розуміння проблем безпеки в банківському секторі та можуть бути

корисними для фахівців у галузі фінансів, а також для управлінців та регуляторів, які вивчають і вдосконалюють практики управління безпекою в банківській сфері.

### Література

1. Kryshstal, H. Financial security of the banking system of Ukraine under the conditions of martial state: classification of possible threats. Management and Entrepreneurship: Trends of Development. 2023. 4(26), 39- 47. DOI: <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2023-4/26-03>
2. Дробязко А. О., Любіч О., Олійник Д. І. Оптимізація моделей бізнесу державних банків в умовах посилення вимог до фінансової безпеки у 2022 році // Фінанси України. 2022. № 1. С. 74–89.
3. Карчева Г., Карчева І. Теоретичні та практичні аспекти управління фінансово-економічною безпекою банків. Економічний аналіз. 2022. Т. 32. № 1. С. 168- 198. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2022.01.188>.
4. Москвін Б.Ю. Економічна безпека фінансових інституцій в умовах воєнного стану в Україні. Економіка і організація управління. 2022. № 2 (46). С.110-119. DOI: 10.31558/2307-2318.2022.2.11.
5. Левченко В. П., Чернишов М. О. Можливості управління фінансовою безпекою банку на основі п'ятипелюсткової моделі // Економіка. Фінанси. Право. 2024. № 12. С. 34-39.
6. Шульга О. А. Стратегія забезпечення фінансової безпеки банківської установи та сучасні аспекти її діагностики. Інфраструктура ринку. 2023. №70. С. 171-175. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure70-30>.

УДК 336:368

Буланцов І.В., аспірант  
Семенчук О.М., аспірант  
Київський національний університет технологій  
та дизайну

### ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Цифрова трансформація суспільства охоплює всі сфери економіки, зокрема й ринок страхових послуг. В умовах діджиталізації постає потреба у формуванні сучасного регуляторного середовища, яке забезпечуватиме ефективне функціонування страхового ринку, враховуючи виклики цифрової доби. З одного боку, інновації відкривають нові можливості для підвищення якості страхових послуг, прозорості, персоналізації продуктів, з іншого — потребують адаптації нормативно-правової бази, забезпечення кібербезпеки,